C/2024/4169

2.8.2024

P9_TA(2023)0465

Rolul politicii de dezvoltare a Uniunii Europene în transformarea industriilor extractive pentru dezvoltarea durabilă în țările în curs de dezvoltare

Rezoluția Parlamentului European din 13 decembrie 2023 referitoare la rolul politicii de dezvoltare a Uniunii Europene în transformarea industriilor extractive pentru dezvoltarea sustenabilă în țările în curs de dezvoltare (2023/2031(INI))

(C/2024/4169)

Parlamentul European,

— având în vedere articolul 208 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care prevede, în special, că „politica Uniunii în domeniul cooperării pentru dezvoltare" are ca obiectiv principal „reducerea și, în cele din urmă, eradicarea sărăciei" și că „Uniunea ține seama de obiectivele cooperării pentru dezvoltare la punerea în aplicare a politicilor care pot afecta țările în curs de dezvoltare",

— având în vedere articolele 3 și 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE),

— având în vedere Rezoluția ONU intitulată „Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare sustenabilă", adoptată la Summitul ONU pentru dezvoltare sustenabilă organizat la New York la 25 septembrie 2015, și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) incluse în aceasta,

— având în vedere acordul adoptat la cea de-a 21-a Conferință a părților la Convenția-cadru a ONU asupra schimbărilor climatice (UNFCCC) - COP21, organizată la Paris la 12 decembrie 2015 (Acordul de la Paris),

— având în vedere Declarația Organizației Națiunilor Unite privind drepturile popoarelor indigene, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 13 septembrie 2007,

— având în vedere Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului,

— având în vedere cele zece principii ale Pactului mondial al Organizației Națiunilor Unite,

— având în vedere Convenția nr. 169 a Organizației Internaționale a Muncii (OIM) referitoare la populațiile indigene și tribale,

— având în vedere cele opt convenții fundamentale ale OIM definite în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă,

— având în vedere Convenția de la Minamata privind mercurul,

— având în vedere Convenția privind diversitatea biologică, în special Decizia COP VIII/28 – Orientări voluntare privind includerea aspectelor referitoare la biodiversitate în evaluarea impactului,

— având în vedere orientările privind evaluarea socială a ciclului de viață al produselor, adoptate în cadrul programului Națiunilor Unite pentru mediu (UNEP) din 2009,

— având în vedere eligibilitatea Băncii Europene de Investiții (BEI), activitățile excluse și lista sectoarelor excluse,

— având în vedere Declarația comună din 30 iunie 2017 a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului și a Comisiei referitoare la noul Consens european privind dezvoltarea - „Lumea noastră, demnitatea noastră, viitorul nostru" ([1]),

([1]) JO C 210, 30.6.2017, p. 1.

— având în vedere Regulamentul (UE) 2021/947 ([2]) al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iunie 2021 de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională - „Europa globală", de modificare și abrogare a Deciziei nr. 466/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) 2017/1601 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 480/2009 al Consiliului,

— având în vedere comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 1 decembrie 2021 intitulată „Inițiativa «Global Gateway»" (JOIN(2021)0030),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 11 decembrie 2019 intitulată „Pactul verde european" (COM(2019)0640),

— având în vedere propunerea din 16 martie 2023 de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (COM(2023)0160) (Actul privind materiile prime critice),

— având în vedere noul acord de parteneriat între Uniunea Europeană și membrii Organizației statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific (acordul post-Cotonou),

— având în vedere rezoluția sa din 26 februarie 2014 referitoare la promovarea dezvoltării prin practici responsabile în afaceri, în special în ceea ce privește rolul industriilor extractive în țările în curs de dezvoltare ([3]),

— având în vedere rezoluția sa din 14 martie 2023 referitoare la coerența politicilor în favoarea dezvoltării ([4]),

— având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură,

— având în vedere avizul Comisiei pentru comerț internațional,

— având în vedere raportul Comisiei pentru dezvoltare (A9-0322/2023),

A. întrucât industriile extractive pot fi definite ca incluzând diferite activități de extracție a materiilor prime (combustibili fosili, minerale și minerale agregate), prelucrarea acestora și transformarea lor în produse și servicii destinate consumatorilor, potrivit Organizației Națiunilor Unite ([5]);

B. întrucât activitățile miniere la scară largă (LSM) și activitățile miniere artizanale și la scară mică (ASM) coexistă prin tradiție, tipul de ocupare a forței de muncă și valoarea locală oferite de fiecare diferă mult, deoarece ASM se desfășoară în cea mai mare parte foarte informal, cu o utilizare intensivă a forței de muncă și în ilegalitate, au standarde joase de sănătate în muncă, siguranță și mediu și niveluri relativ scăzute de investiții de capital, mecanizare și recuperare a minereurilor, asigurând locuri de muncă și venituri pentru lucrătorii necalificați, adesea în zone îndepărtate și rurale, în timp ce activitățile miniere la scară largă sunt, de obicei, puternic mecanizate și reglementate oficial, contribuind la economia națională, dar au efecte pozitive reduse asupra comunităților locale; întrucât în proiectul privind mineritul artizanal și la scară mică în zonele protejate și în ecosistemele critice UNEP estimează că ASM produc circa 10 % din aurul mondial, 15-20 % din diamantele de la nivel mondial, 20-25 % din staniul și tantalul și 80 % din pietrele prețioase colorate de la nivel mondial ([6]); întrucât la ASM participă adesea femei, acestea devenind astfel și mai vulnerabile din cauză că nu au acces la terenurile bogate în resurse și la alte resurse productive și financiare și nu le pot folosi și controla;

C. întrucât resursele minerale neregenerabile joacă un rol dominant în 81 de țări care reprezintă împreună un sfert din PIB-ul mondial, jumătate din populația lumii și aproape 70 % din persoanele care trăiesc în sărăcie extremă, potrivit Băncii Mondiale ([7]);

([2]) JO L 209, 14.6.2021, p. 1.
([3]) JO C 285, 29.8.2017, p. 87.
([4]) Texte adoptate, P9_TA(2023)0071.
([5]) ONU, „Transforming Extractive Industries for Sustainable Development" (Transformarea industriilor extractive pentru dezvoltarea sustenabilă), mai 2021, p. 3.
([6]) UNEP, „Mineral Resource Governance in the 21st Century. Gearing Extractive Industries Towards Sustainable Development" (Guvernanța resurselor minerale în secolul al XXI-lea. Transformarea industriilor extractive în direcția dezvoltării sustenabile), p. 81.
([7]) Banca Mondială, „The Growing Role of Minerals and Metals for a Low Carbon Future" (Rolul tot mai important al mineralelor și metalelor pentru un viitor cu emisii scăzute de dioxid de carbon), iunie 2017, p. 26.

D. întrucât extracția și prelucrarea resurselor naturale reprezintă aproximativ jumătate din totalul emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) și peste 90 % din impactul asupra biodiversității și din impactul stresului hidric la nivel mondial; ([8]);

E. întrucât decizia de a exploata sau nu resursele naturale, cu privire la resursele în cauză și la modul de exploatare ține de suveranitatea fiecărei țări;

F. întrucât industriile extractive ar trebui să aibă un rol esențial în dezvoltarea multor țări în curs de dezvoltare bogate în resurse, furnizând venituri publice din activități miniere și aferente mineritului (din concesiuni, impozite și cheltuieli directe și indirecte în țara în care se desfășoară activitatea), posibilități de angajare și infrastructură, care pot reduce sărăcia și sprijini creșterea economică și dezvoltarea socială la nivel național și local, dacă sunt prezenți anumiți factori;

G. întrucât industriile extractive pot avea și efecte sociale, economice, de mediu și instituționale negative grave la nivel local, național, regional și mondial, contribuind la comiterea unor încălcări ale drepturilor omului și ale lucrătorilor și a unor acte de violență de gen, la munca forțată, la munca copiilor, la strămutări forțate, la sărăcie, la poluare, la concurența pentru apă, la pierderea biodiversității, la defrișări, la distrugerea siturilor culturale și spirituale, la hărțuirea apărătorilor drepturilor omului și ai drepturilor de mediu, la perturbarea structurii sociale, la corupție, la volatilitatea prețurilor produselor de bază, la fluxurile financiare ilicite, la fraudă și evaziune fiscală și la conflictele armate, și pot crea multe probleme din cauză că sunt „enclavizate", ele având puține legături cu economia locală; întrucât industriile extractive afectează adesea drepturile comunităților indigene, iar studiile privind impactul social și asupra mediului pot avea un rol fundamental în protejarea acestor drepturi;

H. întrucât cele mai noi tehnologii adaptate și digitalizarea pot limita puternic impactul inerent invaziv al industriilor extractive;

I. întrucât, potrivit Agenției Internaționale a Energiei (AIE) ([9]), circa jumătate din producția mondială de cupru și litiu este concentrată în zone care suferă deja de un stres hidric ridicat; întrucât, în plus, majoritatea locurilor de excavare actuale și potențiale sunt situate în zone rurale și în zone ocupate de popoare indigene;

J. întrucât impactul social și de mediu negativ al industriilor extractive riscă să se agraveze în viitor, având în vedere tendința de a exploata minereuri de calitate inferioară, care vor crea cantități mai mari de deșeuri și vor mări cererea de energie și apă; întrucât acest lucru este deosebit de îngrijorător pentru persoanele marginalizate și vulnerabile din țările în curs de dezvoltare, unde efectele schimbărilor climatice măresc deja deficitul de apă; întrucât, în plus, pe măsură ce rezervele ușor accesibile se epuizează, explorarea se deplasează către zone îndepărtate și adesea fragile, așa cum se întâmplă în cazul mineritului marin de adâncime;

K. întrucât, potrivit unei analize a Băncii Mondiale ([10]), 44 % din toate minele active sunt situate în păduri, lucru ce influențează mult defrișările, precum și popoarele indigene și comunitățile locale ale căror mijloace de subzistență depind de păduri;

L. întrucât dreptul de a fi informat, de a participa și de a recurge la căi de atac sunt drepturi ale omului protejate pe plan internațional și consacrate în acordurile multilaterale, care au de-a face îndeosebi cu procesul decizional în domeniul mediului și sunt deosebit de importante în cazul exploatării miniere;

M. întrucât industriile extractive pot influența pozitiv sau negativ, direct sau indirect, mai multe obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale ONU, mai cu seamă ODD 1 (eradicarea sărăciei), ODD 3 (sănătate și bunăstare), ODD 6 (apă curată și salubritate), ODD 7 (energie accesibilă ca preț și curată), ODD 8 (condiții de muncă decente și creștere economică), ODD 13 (acțiuni climatice), ODD 15 (viața terestră) și ODD 16 (pace, justiție și instituții puternice);

N. întrucât ODD-urile sunt universale și impun deci UE să dea dovadă de coerență în acțiunile sale interne și externe; întrucât s-a demonstrat că Uniunea Europeană influențează negativ progresele țărilor în curs de dezvoltare către realizarea ODD-urilor prin consumul său de resurse – așa-numitul efect de propagare ([11]);

([8]) Comitetul internațional pentru gestionarea durabilă a resurselor, „ Global Resources Outlook 2019" (Perspective asupra resurselor mondiale pentru 2019).

([9]) AIE, „The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions" (Rolul mineralelor critice în tranziția la o energie curată), World Energy Outlook Special Report, 2021, p. 128.

([10]) Banca Mondială, „Forest Smart Mining: Identifying Factors Associated with the Impacts of Large-Scale Mining on Forests" (Exploatarea minieră inteligentă în păduri: identificarea factorilor asociați cu impactul activităților miniere la scară largă asupra pădurilor), 2019.

([11]) Rețeaua de soluții pentru dezvoltare durabilă, „Europe Sustainable Development Report" (Raport privind dezvoltarea sustenabilă în Europa), 2022, disponibil la adresa: https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2022/europe-sustainable-development-report-2022.pdf.

O. întrucât acordurile de dezvoltare comunitară (CDA) pot oferi un mijloc de consolidare și de promovare a unei relații sustenabile și reciproc avantajoase pentru guverne, firme și comunități, precum și un mijloc de prevenire a conflictelor și de mărire a transparenței și a responsabilității; întrucât Banca Mondială consideră că acordurile de dezvoltare comunitară reprezintă cele mai bune practici în cazul acordurilor de extracție ([12]); întrucât cele zece principii de exploatare minieră ale Consiliului Internațional pentru Minerit și Metale (ICMM) îi încurajează pe membrii săi să coopereze în mod corespunzător cu părțile interesate și să contribuie la dezvoltarea sustenabilă a țărilor-gazdă și a comunităților-gazdă ([13]); întrucât standardul pentru o exploatare minieră responsabilă al Inițiativei pentru asigurarea mineritului responsabil concepe cele mai bune practici cu privire la înfățișarea pe care ar putea să o aibă mineritul responsabil;

P. întrucât țările în curs de dezvoltare bogate în resurse suferă adesea de pe urma „blestemului resurselor”, fiindcă până în prezent abundența de resurse naturale nu a atras dezvoltarea lor economică, din cauza legilor deficitare, a corupției, a lipsei de transparență și responsabilitate, a dependenței prea mari de veniturile din industriile extractive și a lipsei subsecvente de diversificare a economiei, printre altele; întrucât Africa, în special regiunea subsahariană, a devenit un caz clasic de „blestem al resurselor”, deși deține 30 % din rezervele mondiale de minerale, 8 % din rezervele mondiale de gaze naturale și 12 % din rezervele mondiale de petrol ([14]);

Q. întrucât țările în curs de dezvoltare s-au lovit adesea de probleme legate de colectarea unor venituri suficiente din activitățile extractive din cauza regimurilor fiscale slabe sau regresive, a lipsei de reziliență instituțională, a planificării inadecvate pe termen lung, a unor niveluri nesustenabile ale datoriei, a fluxurilor financiare ilicite, a corupției și a evaziunii fiscale;

R. întrucât țările în curs de dezvoltare care exportă materii prime depind în mare măsură de veniturile fiscale provenite din exportul acestor materii;

S. întrucât accelerarea eforturilor de combatere a schimbărilor climatice și încercarea de a face față creșterii rapide a cererii de materii prime indispensabile pentru realizarea tranziției verzi și a celei digitale, precum și cerințele în materie de sustenabilitate și diversificare în vigoare în UE creează atât dificultăți, cât și oportunități ca sectorul industriilor extractive să devină sustenabil și pentru țările în curs de dezvoltare bogate în resurse; întrucât UE poate stabili cadre pentru sectorul industriilor extractive din țările în curs de dezvoltare în așa manieră încât să controleze mai bine această cerere, în concordanță cu ODD, prin creșterea marjei de manevră bugetară a acestor țări și prin stimularea cheltuielilor publice, precum și a rolului lor în comunitatea internațională, reducându-le totodată emisiile de GES; întrucât țările în curs de dezvoltare trebuie să își reducă dependența de industriile extractive și să își extindă economiile la sectoare orientate spre viitor, cum ar fi tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete, pentru a-și lărgi sursele de venituri;

T. întrucât articolul 3 alineatul (5) din TUE obligă Uniunea, printre altele, să „contribuie la pacea, securitatea, dezvoltarea durabilă a planetei, solidaritatea și respectul reciproc între popoare, comerțul liber și echitabil, eliminarea sărăciei și protecția drepturilor omului”; întrucât, în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din TUE, „acțiunea Uniunii pe scena internațională are la bază principiile care au inspirat crearea [...] sa”, printre care și democrația, statul de drept și universalitatea și indivizibilitatea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

U. întrucât angajamentul politic al UE față de coerența politicilor în favoarea dezvoltării (CPD) a fost reafirmat în noul Consens european privind dezvoltarea din 2017, care a identificat CPD ca fiind „un element esențial al strategiei [UE] de realizare a ODD și o contribuție importantă la obiectivul mai larg de coerență a politicilor în favoarea dezvoltării durabile (CPDD)”;

V. întrucât politica de dezvoltare a UE ar trebui să ajute țările în curs de dezvoltare să își transforme industriile extractive, asigurându-se că acestea contribuie la dezvoltarea sustenabilă, în concordanță cu ODD și cu Acordul de la Paris;

([12]) Banca Mondială, „Mining Community Development Agreements Source Book” (Texte de referință privind acordurile de dezvoltare comunitară în sectorul minier), 2012, lucrare disponibilă la adresa: https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8161b734-e57b-572c-863a-851103471a5f/content.

([13]) https://www.icmm.com/en-gb/our-principles/mining-principles/mining-principles.

([14]) UNEP, „Our work in Africa” (Activitatea noastră în Africa), https://www.unep.org/regions/africa/our-work-africa.

W. întrucât activitățile industriilor extractive se desfășoară în contextul mondial al Acordului de la Paris, care urmărește să mențină creșterea temperaturii planetei în acest secol cu mult sub două grade față de nivelurile preindustriale și să pună fluxurile de finanțare în coerență cu emisiile scăzute de GES și cu o traiectorie rezilientă la schimbările climatice; întrucât aceste activități se desfășoară și în contextul european al Legii europene a climei ([15]), care prevede ca UE să devină neutră climatic până în 2050 și să își reducă emisiile de CO_2 până în 2030 cu 55 % față de nivelurile din 1990, pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55” conținând obiective obligatorii de eficiență și circularitate, printre altele, și în contextul sistemului european de comercializare a certificatelor de emisii revizuit și extins;

X. întrucât UE a adoptat recent sau va adopta acte legislative care vor îmbunătăți responsabilitatea socială a întreprinderilor și comportamentul responsabil în afaceri și vor influența industriile extractive din țările în curs de dezvoltare, cum ar fi Regulamentul privind minereurile din zone de conflict ([16]), Directiva privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea ([17]), viitoarea Directivă privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor ([18]), viitorul Regulament privind interzicerea produselor obținute prin muncă forțată ([19]) și Actul privind materiile prime critice;

Y. întrucât evaluarea impactului care însoțește documentul intitulat „Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui cadru pentru asigurarea unei aprovizionări sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 ([20]) (Actul european privind materiile prime critice)” nu evaluează așa cum se cuvine impactul social, economic, de mediu și asupra drepturilor omului pe care îl are propunerea în țările în curs de dezvoltare (așa cum se prevede în instrumentul pentru o mai bună legiferare nr. 35 și în instrumentul nr.19 al ODD) și impactul asupra mijloacelor de subzistență ale comunităților indigene locale, inclusiv ale femeilor și fetelor ([21]);

Z. întrucât angajamentul UE față de o tranziție justă se aplică la nivel mondial și creează necesitatea unor reforme profunde a aspectelor financiar, de guvernanță, social și de mediu ale sectorului extractiv;

AA. întrucât mineralele sunt distribuite inegal pe glob, lucru ce are un impact enorm asupra sudului global; întrucât o analiză ([22]) a arătat că în 2019 79 % din extracția mondială de minereuri metalifere provenea din cinci dintre primele șase biomuri bogate în specii;

AB. întrucât Tratatul privind marea liberă ([23]), adoptat în iunie 2023, prevede un cadru pentru protejarea mării libere de impactul industriilor extractive și decide împărțirea beneficiilor provenite din resursele genetice marine între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare; întrucât UE s-a angajat să aloce 40 de milioane EUR în cadrul unui program mondial pentru oceane, pentru a ajuta țările în curs de dezvoltare să pună în aplicare tratatul,

Impulsionarea politicii de dezvoltare a UE

1. reamintește că UE este cel mai mare donator de ajutoare pentru dezvoltare din lume, ajutoare direcționate în principal prin organizațiile internaționale și statele membre; evidențiază deci că este important să se integreze principiile dezvoltării sustenabile în toate acțiunile externe ale UE, în special în politicile legate de industriile extractive, în concordanță cu obligația juridică a UE de a asigura coerența politicilor în favoarea dezvoltării, așa cum se prevede la articolul 208 din TFUE;

([15]) Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 (JO L 243, 9.7.2021, p. 1).

([16]) Regulamentul (UE) 2017/821 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2017 de stabilire a unor obligații de diligență necesară în cadrul lanțului de aprovizionare care revin importatorilor din Uniune de staniu, tantal și tungsten, de minereuri ale acestora și de aur provenind din zone de conflict și din zone cu risc ridicat (JO L 130, 19.5.2017, p. 1).

([17]) Directiva (UE) 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 537/2014, a Directivei 2004/109/CE, a Directivei 2006/43/CE și a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește raportarea privind durabilitatea de către întreprinderi (JO L 322, 16.12.2022, p. 15).

([18]) Propunerea din 23 februarie 2022 de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor și de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 (COM(2022)0071).

([19]) Propunerea din 14 septembrie 2022 de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind interzicerea produselor fabricate prin muncă forțată pe piața Uniunii (COM(2022)0453).

([20]) SWD(2023)0161.

([21]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52023SC0161.

([22]) Luckeneder, S., Giljum, S., Schaffartzik, A., Maus, V. și Tost, M., „Surge in global metal mining threatens vulnerable ecosystems” (Înmulțirea activităților de extracție a minereurilor metalifere amenință ecosistemele vulnerabile”), *Global Environmental Change*, volumul 69, 2021.

([23]) Acord în temeiul Convenției Națiunilor Unite privind dreptul mării referitor la conservarea și utilizarea sustenabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale, adoptat la 19 iunie 2023.

2. invită UE să promoveze un parteneriat de la egal la egal între UE și țările în curs de dezvoltare care depind considerabil de industriile extractive; evidențiază că toate proiectele industriei extractive a UE în țările în curs de dezvoltare ar trebui să creeze situații avantajoase pentru toți, inclusiv pentru comunitățile locale, și ar trebui să își axeze obiectivele și cadrele de politică operațională pe dezvoltarea centrată pe oameni și pe mediu; în acest sens, accentuează că UE ar trebui să sprijine țările bogate în resurse, dar cu venituri mici, să renunțe la enclavizare și la modelul extractivist al sectorului minier și ar trebui să ofere țărilor în curs de dezvoltare o marjă de manevră politică suficientă pentru a face acest lucru, inclusiv prin folosirea instrumentelor comerciale internaționale pentru a realiza o industrializare bazată pe resurse la nivel local; accentuează și că proiectele trebuie realizate într-un mod echitabil și ecologic și nu în detrimentul mediului, al drepturilor omului și al păcii, aplicând cele mai inovatoare metode disponibile; reliefează că facilitarea investițiilor sustenabile și strategia comercială și de investiții generală a UE trebuie să încurajeze oportunitățile de investiții în țările în curs de dezvoltare, pentru a realiza ODD-urile; cere Comisiei să facă din sustenabilitate o prioritate a proiectelor din sectorul materiilor prime în cadrul inițiativei „Global Gateway” și să faciliteze accesul la finanțare în consecință;

3. evidențiază că este important să se integreze industrii extractive sustenabile în economia locală, pentru a crea o capacitate industrială locală cu valoare adăugată mare în țările în curs de dezvoltare; consideră că țările în curs de dezvoltare au dreptul de a recurge la taxe la export și la restricții comerciale legitime pentru a-și dezvolta propria bază industrială și de a-și folosi resursele provenite din taxele la exportul din industriile extractive pentru dezvoltarea umană și îmbunătățirea serviciilor publice, cum ar fi educația și sănătatea; invită UE să revizuiască restricțiile asupra taxelor la export în acordurile sale comerciale cu țările în curs de dezvoltare;

4. evidențiază că UE și statele sale membre trebuie să respecte și să ceară țărilor lor partenere să respecte nevoile populațiilor locale și ale popoarelor indigene, mai cu seamă dreptul popoarelor indigene la consimțământul liber și în cunoștință de cauză, înainte de a aproba orice proiect extractiv care le afectează terenurile sau teritoriile, în conformitate cu Declarația ONU privind drepturile popoarelor indigene (UNDRIP) și cu Convenția OIM nr. 169 privind populațiile indigene și tribale; subliniază că mineritul crește riscul de acaparare a terenurilor, într-un context în care guvernele țărilor în curs de dezvoltare nu recunosc deseori drepturile cutumiare ale popoarelor și comunităților indigene asupra terenurilor pe care trăiesc; cere să se respecte Orientările voluntare ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO) privind guvernanța responsabilă a proprietății funciare, a locurilor de pescuit și a pădurilor, pentru a evita acapararea terenurilor provocată de industriile extractive; subliniază că promovarea drepturilor popoarelor indigene și a practicilor lor tradiționale este importantă pentru realizarea dezvoltării sustenabile și combaterea schimbărilor climatice;

5. invită insistent UE acorde mai mult sprijin țărilor în curs de dezvoltare bogate în resurse pentru ca acestea să își reducă dependența de industriile extractive și să își diversifice economiile, care sunt sensibile la șocurile economice și la volatilitatea prețurilor, prin promovarea unor alternative sustenabile;

6. consideră că UE ar trebui să sprijine țările în curs de dezvoltare bogate în resurse să își obțină și să își gestioneze eficient și transparent veniturile provenite din economia extractivă, pentru a realiza o dezvoltare favorabilă incluziunii și sustenabilă, în beneficiul populațiilor lor și al realizării ODD-urilor;

7. invită Comisia să își consolideze dialogul și cooperarea cu organizațiile societății civile, sindicate, comunitățile locale și populațiile indigene din țările în curs de dezvoltare direct afectate de industriile extractive, pentru a promova drepturile acestora și a asigura cooperarea și participarea lor semnificativă la procesele decizionale, în special în ceea ce privește conceperea proiectelor emblematice din cadrul Global Gateway și evaluarea efectelor acestora; subliniază că actorii societății civile ar trebui să fie reprezentați oficial în consiliul de guvernanță al Global Gateway; salută anunțul privind lansarea Platformei de dialog al societății civile și al autorităților locale a inițiativei „Global Gateway”, pentru a se asigura că are loc un dialog constructiv atunci când se selectează și se susțin proiectele din cadrul Global Gateway;

8. solicită convocarea unui Grup de monitorizare „Global Gateway” (GGMG), care să asigure supravegherea solidă și eficace a tuturor proiectelor Global Gateway și respectarea de către acestea a principiului CPD, grup alcătuit din actori ai societății civile, în special cei care reprezintă popoarele indigene, deputați în Parlamentul European, reprezentanți ai statelor membre și alți experți relevanți; subliniază că GGMG ar trebui să elaboreze un raport anual privind impactul proiectelor Global Gateway asupra drepturilor omului, mediului, libertăților civile, păcii, inegalității și reducerii sărăciei; cere Președintei Comisiei să îl invite pe președintele GGMG la toate reuniunile Consiliului de guvernanță; subliniază că GGMG ar trebui să aibă acces la toate documentele și procesele-verbale ale reuniunilor Grupului consultativ pentru întreprinderi, ale Consiliului pentru guvernanță și ale Platformei de dialog cu societatea civilă și autoritățile locale;

9. invită Comisia să consolideze capacitatea actorilor societății civile de a se implica efectiv în procesele decizionale, inclusiv prin furnizarea de formare și sprijin în domenii precum alfabetizarea juridică, competențele de negociere, evaluările impactului asupra mediului și monitorizarea proiectelor;

10. solicită UE să sprijine eforturile de consolidare a capacităților în țările în curs de dezvoltare, inclusiv prin acordarea de asistență tehnică părților interesate relevante, cum ar fi oficialii guvernamentali, autoritățile judiciare și agențiile de aplicare a legii, să își consolideze cadrele juridice și de reglementare pentru industriile extractive, inclusiv măsuri de creștere a guvernanței și a transparenței, de combatere a corupției, a gestionării defectuoase a veniturilor, a fraudei și evaziunii fiscale și a fluxurilor financiare ilicite, să îmbunătățească standardele în materie de muncă, drepturile omului și mediu și să consolideze aplicarea legii; reamintește că o parte din resursele naturale care alimentează unele dintre cele mai lungi și brutale conflicte din lume trec prin lanțuri de aprovizionare legate de întreprinderi care își desfășoară activitatea în țări dezvoltate, și anume din UE; subliniază, prin urmare, necesitatea de a asigura accesul efectiv la justiție pentru victimele aplicării incorecte a legislației sociale sau de mediu de către companiile multinaționale care își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare;

11. solicită Comisiei să prezinte un cod de conduită al UE privind investițiile responsabile în industriile extractive din țările în curs de dezvoltare, care să fie voluntar pentru întreprinderi și instituțiile de finanțare a dezvoltării, elaborat cu contribuții din partea industriei și a sindicatelor, precum și din partea organizațiilor societății civile și a reprezentanților comunităților indigene și ai comunităților locale; consideră că codul ar trebui să prevadă angajamente clare și principii directoare adaptate pentru investițiile în țările în curs de dezvoltare, printre altele în acord cu procesele de diligență necesară, astfel cum sunt definite în legislația UE și în standardele, orientările și inițiativele internaționale existente, cum ar fi ODD ale ONU, Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, Pactul mondial al ONU, Orientările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) pentru întreprinderile multinaționale, standardele ISO 26000 și Inițiativa privind transparența în industriile extractive; subliniază că obiectivul primordial al codului ar trebui să fie consimțământul liber, prealabil și în cunoștință de cauză al popoarelor indigene și al comunităților locale, precum și dezvoltarea locală sustenabilă; consideră că acest cod ar trebui să acopere cel puțin angajamentele privind:

(a) implicarea părților interesate; consideră că, în cazul în care într-o țară terță nu există legislație prin care acordurile de dezvoltare comunitară (CDA) să fie obligatorii, întreprinderile europene ar trebui să pună în aplicare aceste acorduri ca o condiție prealabilă pentru desfășurarea activităților comerciale; consideră că acordurile ar trebui negociate în cadrul unor platforme multipartite care să implice în mod semnificativ populațiile indigene și comunitățile locale, cu respectarea efectivă a principiului consimțământului liber, prealabil și în cunoștință de cauză, iar aceste acorduri ar trebui să fie făcute publice;

(b) transparența, inclusiv raportarea proactivă în materie de mediu, socială și de guvernanță (MSG) cu privire la proiectele din țările în curs de dezvoltare, în conformitate cu principiul dublei semnificații, precum și publicarea contractelor și a tranzacțiilor financiare, inclusiv prezentarea detaliată a plăților efectuate către guvernele țărilor- gazdă; subliniază că toate informațiile publice ar trebui furnizate într-un mod clar și ușor de înțeles, pentru a garanta responsabilitatea părților implicate;

(c) statul de drept și prevenirea corupției, inclusiv respectarea cadrelor juridice, a măsurilor anticorupție, transparența tranzacțiilor financiare și protecția avertizorilor;

(d) aspecte legate de drepturile omului, cum ar fi utilizarea muncii forțate și a muncii copiilor, drepturile lucrătorilor, strămutarea, discriminarea, drepturile popoarelor indigene, drepturile femeilor și fetelor, educația, sănătatea și siguranța, precum și condițiile de muncă sigure;

(e) protecția mediului, performanța și impactul, inclusiv măsuri de prevenire a poluării, utilizarea sustenabilă a resurselor naturale și măsuri și resurse pentru a asigura reciclarea corespunzătoare și gestionarea deșeurilor de materii prime;

(f) conținutul local și diversificarea economică, inclusiv oportunitățile de adăugare de valoare locală, dezvoltarea competențelor și transferul de tehnologie, pentru a promova diversificarea economică și creșterea favorabilă incluziunii în țările partenere;

(g) conservarea și biodiversitatea;

(h) inițiative de consolidare a capacităților, inclusiv programe de formare și platforme de schimb de cunoștințe pentru o mai bună înțelegere a practicilor de investiții responsabile în industriile extractive;

(i) mecanisme de soluționare a reclamațiilor și garanții pentru a aborda încălcările drepturilor omului și impactul asupra mediului cauzat de industriile extractive, inclusiv instituirea unor organisme independente de monitorizare, a unor mecanisme de depunere a plângerilor și a unor căi de atac adecvate;

(j) un cadru de monitorizare și raportare pentru a asigura respectarea codului, care să implice raportarea periodică, verificarea de către părți terțe independente și publicarea indicatorilor de performanță;

12. condamnă munca forțată și munca copiilor; solicită acțiuni mai eficiente de protejare și sprijinire a victimelor muncii forțate și ale muncii copiilor, precum și o soluție sistemică care să țină seama de toți factorii, și anume sărăcia, inegalitatea, lipsa accesului la educație și acceptarea socială a muncii copiilor;

13. îndeamnă UE ca, în cadrul programului tematic „Provocări globale" al Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDCI) – Europa globală, să își intensifice eforturile de combatere a muncii copiilor în activitățile extractive și să sprijine programele care oferă oportunități educaționale și perspective alternative generatoare de venituri, pentru a elimina copiii din aceste activități;

14. solicită UE să intensifice transferurile de tehnologie, schimbul de cunoștințe și consolidarea capacităților în ceea ce privește gestionarea sustenabilă a resurselor în țările în curs de dezvoltare, în special în domeniile legate de gestionarea mediului, practicile miniere responsabile și utilizarea durabilă a resurselor în sectorul industriilor extractive;

15. invită Comisia să sprijine stimulentele și programele de consolidare a capacităților, în special cele care implică femeile, pentru țările în curs de dezvoltare care iau măsuri pentru a introduce măsuri oficiale legate de sectorul artizanal și la scară mică (ASM) și pentru a-l integra în economia rurală și națională, pentru a îmbunătăți condițiile de muncă și mijloacele de subzistență ale comunităților locale, precum și pentru a opri fluxurile financiare ilicite, adesea responsabile de corupție și conflicte armate; reamintește că ASM cu o componentă importantă de gen; solicită UE să sprijine formarea cooperativelor și asociațiilor miniere ale femeilor pentru a îmbunătăți participarea femeilor, puterea de negociere, condițiile de muncă și independența economică a acestora; subliniază amenințarea la adresa securității alimentare și riscurile de mediu și de sănătate asociate activităților nereglementate de ASM în zonele rurale, precum și faptul că, potrivit UNEP, multe activități ASM au loc pe terenuri împădurite reprezentând bunuri comune globale din ecosisteme critice și care nu au fost utilizate anterior;

16. constată cu îngrijorare că, pentru majoritatea țărilor în curs de dezvoltare bogate în resurse, exploatarea minieră, petrolieră sau a gazelor nu s-a tradus într-o dezvoltare economică, umană și socială în sens larg; subliniază că lupta împotriva așa-numitului „blestem al resurselor" sau a „paradox abundenței" implică nu numai diversificare economică, ci și consolidarea rezilienței instituționale, protejarea statului de drept și creșterea marjei de manevră bugetară a țărilor terțe pentru a facilita dezvoltarea sustenabilă; subliniază că UE ar trebui să încurajeze în mod proactiv mobilizarea resurselor interne din țările partenere, cum ar fi impozitarea directă, și să facă posibilă aplicarea taxelor la export pentru produsele de bază, în măsura în care acest lucru este compatibil cu normele OMC și nu este aplicat în mod discriminatoriu; invită Comisia și statele membre să se angajeze să majoreze finanțarea preferențială în paralel cu Actul privind materiile prime critice; reiterează faptul că plafoanele de la rubrica 6 din cadrul financiar multianual (CFM) trebuie majorate în consecință în contextul viitoarei revizuiri a CFM;

17. reamintește că impactul mineritului se poate prelungi cu mai mulți ani după închiderea propriu-zisă a minei, deoarece deșeurile miniere sunt toxice și deci perturbă mediul, serviciile legate de biodiversitate și mijloacele de subzistență asociate; cere, prin urmare, să existe o guvernanță eficace a resurselor minerale de-a lungul întregului ciclu de viață al operațiunilor miniere, ceea ce necesită, printre altele:

— recunoașterea drepturilor la consimțământul liber, prealabil și în cunoștință de cauză al populațiilor indigene și al comunităților locale; accesul acestora la informații pentru participarea publică efectivă la luarea deciziilor și asigurarea faptului că persoanele care își exercită drepturile nu sunt sancționate, persecutate sau hărțuite;

— transparența deplină a sectorului minier în ceea ce privește veniturile și contractele, în conformitate cu cerințele Inițiativei privind transparența în industriile extractive (EITI), inclusiv transparența în materie de mediu;

— abordarea impactului social al mineritului și reducerea acestuia printr-o abordare bazată pe principiul „a evita, a atenua, a restabili”;

Acțiunile UE la nivel multilateral

18. invită Comisia să propună o inițiativă a G20 pentru ca industriile extractive să funcționeze pentru dezvoltarea locală sustenabilă în țările în curs de dezvoltare bogate în resurse; subliniază că inițiativa ar trebui să fie adaptată fiecărui context și ar putea include, printre altele, sprijin financiar, asistență în materie de îndatorare, reducerea și anularea datoriilor, consolidarea capacităților de guvernanță, impozitare și combaterea corupției; invită Comisia să acționeze ca mediator în discuțiile privind reducerea datoriilor, pentru a le oferi țărilor în curs de dezvoltare capacitățile financiare necesare pentru a transforma industriile extractive nesustenabile și pentru a atrage industrii extractive sustenabile, precum și pentru a adera la standarde sociale și de mediu solide; invită Comisia să sprijine reformarea și extinderea Inițiativei privind suspendarea serviciului datoriei pentru a include țări vulnerabile cu venituri medii, dintre care multe depind de industriile extractive, și să pună în aplicare un mecanism de conversie a datoriei pe termen lung care să faciliteze conversia datoriilor în investiții pentru climă și natură; subliniază necesitatea de a pune capăt paradisurilor fiscale care acționează drept canale pentru fluxurile financiare ilicite din sectorul extractiv;

19. cere UE să promoveze parteneriate multipartite incluzive și transparente la nivel regional și internațional, facilitând dialogul și colaborarea dintre guverne, organizațiile societății civile, sectorul privat și instituțiile internaționale, pentru a promova dezvoltarea sustenabilă în industriile extractive, încurajând procesele decizionale favorabile incluziunii; subliniază că, în contextul actual al creșterii cererii globale de materii prime de importanță critică și al creșterii instabilității geopolitice, este necesar să se intensifice eforturile pentru a asigura o aprovizionare stabilă, adecvată și diversificată cu materii prime de importanță critică; subliniază, cu toate acestea, necesitatea de a trece de la o cultură a extractivismului la un sistem de guvernanță a resurselor care să țină seama, printre altele, de rata de epuizare a resurselor, disponibilitatea substituenților, eficiența, reciclarea și sustenabilitatea consumului; salută parteneriatul dintre UE și Echipa inter-agenții a ONU pentru acțiuni preventive, care urmărește să sprijine actorii de la nivel național și local să îmbunătățească gestionarea terenurilor și a resurselor naturale pentru prevenirea conflictelor și o mai bună coordonare;

20. constată cu profundă îngrijorare că, dacă nu este gestionată și redusă în mod corespunzător, creșterea cererii de materii prime critice va duce la efecte negative asupra mediului și la nivel social, în special pentru sectoarele care prezintă o dependență puternică de serviciile ecosistemice (cum ar fi agricultura, turismul bazat pe natură și pescuitul); subliniază necesitatea de a acorda prioritate sustenabilității, eficienței și circularității la nivel multilateral și de a reduce cererea de materiale virgine, în special pentru a aborda provocările legate de schimbările climatice, stresul hidric, poluare și pierderea biodiversității;

21. reafirmă necesitatea urgentă a unui tratat obligatoriu al ONU privind afacerile și drepturile omului care să reglementeze activitățile corporațiilor transnaționale și ale altor întreprinderi, să stabilească obligații clare în materie de drepturile omului, cerințe privind diligența necesară și dispoziții privind accesul la căi de atac, în conformitate cu cadrul ONU denumit „Protecție, respect și compensații”; solicită, prin urmare, Comisiei și statelor membre să joace un rol activ în negocierile actuale privind instrumentul sus-menționat, care ar trebui să încurajeze întreprinderile și investitorii din sectorul extractiv să își asume responsabilitățile în ceea ce privește drepturile omului și drepturile lucrătorilor, precum și respectarea mediului;

22. își reiterează apelul adresat UE de a căuta noi acorduri internaționale privind finanțarea combaterii schimbărilor climatice, transferul de tehnologii curate și consolidarea capacităților țărilor în curs de dezvoltare pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră provenite în special din sectorul extractiv;

23. invită țările în curs de dezvoltare să își îmbunătățească cooperarea regională, dezvoltând sau adoptând standarde și norme comune de mediu, sociale și de muncă pentru sectorul industriilor extractive;

24. solicită UE să sprijine în special statele membre ale Uniunii Africane pentru a continua să pună în aplicare Viziunea privind mineritul în Africa, un cadru politic adoptat în 2009 care are scopul de a garanta că continentul își utilizează resursele minerale în mod strategic pentru o dezvoltare socioeconomică pe scară largă, precum și cu scopul de a actualiza cadrul în vederea adoptării ODD și a agendei privind schimbările climatice, ca o oportunitate de dezvoltare sustenabilă pe continent; subliniază că sprijinul UE ar trebui să includă consolidarea capacităților, sprijin financiar, transferuri de tehnologie curată și gestionarea sustenabilă a lanțului de aprovizionare;

25. solicită UE să sprijine inițiativele regionale, internaționale și globale de îmbunătățire a transparenței și a responsabilității în utilizarea și gestionarea resurselor extractive, inițiative printre care se numără EITI, care promovează transparența și responsabilitatea în țările bogate în petrol, gaze și resurse minerale, Programul mondial de sprijin pentru industriile extractive, care este un fond fiduciar al Băncii Mondiale cu donatori multipli pentru implementarea incluzivă și sustenabilă a EITI în țările în curs de dezvoltare dependente de resurse, care are scopul de a sprijini reducerea sărăciei și a stimula creșterea și dezvoltarea favorabile incluziunii și durabile, Procesul Kimberley, care împiedică circulația diamantelor din zonele de conflict, precum și Principiile voluntare privind securitatea și drepturile omului;

26. solicită UE să sprijine țările în curs de dezvoltare în consolidarea capacității acestora de a negocia contracte echitabile și transparente cu întreprinderile din industria extractivă; salută, în acest sens, sprijinul financiar acordat de UE inițiativei Connex a G7, care consolidează experiența de negociere în sectorul extractiv a țărilor în curs de dezvoltare, astfel încât contractele de investiții să fie concepute pentru a promova sustenabilitatea și dezvoltarea;

27. solicită Comisiei să își intensifice sprijinul pentru Parteneriatul european pentru minerale responsabile, un parteneriat multipartit creat pentru a spori impactul Regulamentului UE privind minereurile din zone de conflict, prin finanțarea mai multor proiecte de dezvoltare care vizează îmbunătățirea practicilor miniere locale, în special în activitățile artizanale și la scară mică, și îmbunătățirea condițiilor sociale, de mediu și economice pentru lucrătorii minieri și comunitățile miniere locale;

28. solicită Comisiei să aibă în vedere o cooperare mai strânsă cu Banca Mondială, având în vedere cunoștințele sale privind sectorul extractiv și sprijinul pe care îl acordă țărilor în curs de dezvoltare pentru procesele de tranziție sustenabilă și verde;

29. solicită UE să ofere sprijin financiar și asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare pentru a le ajuta să pună în aplicare Cadrul global pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal și Tratatul ONU privind marea liberă;

Consolidarea politicii și a cadrului juridic al UE

30. salută faptul că UE a luat măsuri pentru a elabora reglementări obligatorii în domeniul diligenței necesare a întreprinderilor, cum ar fi Regulamentul privind minereurile din zone de conflict, Directiva privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea, proiectul de directivă privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor și proiectele de regulamente privind interzicerea produselor fabricate prin muncă forțată și privind materiile prime critice, care ar trebui să joace împreună, direct sau indirect, un rol în transformarea sectorului extractiv în țările în curs de dezvoltare;

31. solicită Comisiei să utilizeze procesul de revizuire din 2023 a Regulamentului privind minereurile din zone de conflict în temeiul căruia, începând din 2021, întreprinderile din UE au fost obligate să își procure importurile de staniu, tantal, tungsten și aur în mod responsabil și să se asigure că lanțurile lor de aprovizionare nu contribuie la finanțarea conflictelor armate, drept o oportunitate de a evalua în detaliu impactul regulamentului pe teren și posibilitatea de a include măsuri obligatorii suplimentare și de a acoperi și alte minerale; subliniază necesitatea de a se consulta în mod semnificativ cu organizațiile societății civile și comunitățile afectate pe tot parcursul procesului de revizuire;

32. salută viitoarea semnare a noului Acord de parteneriat dintre UE și membrii OACPS, deoarece acesta oferă un cadru consolidat și modernizat de cooperare cu țările ACP, conține trimiteri specifice la industriile extractive, cum ar fi promovarea transparenței, a responsabilității și a gestionării responsabile a industriilor extractive, precum și consolidarea responsabilității sociale a întreprinderilor și a comportamentului responsabil în afaceri pentru a realiza o creștere și o dezvoltare incluzivă și sustenabilă; reamintește, în acest context, că sustenabilitatea presupune respectarea proceselor de diligență necesară, astfel cum sunt definite în legislația UE și în Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, precum și în Orientările voluntare ale FAO privind guvernanța responsabilă a proprietății funciare, a pescuitului și a pădurilor, în ceea ce privește drepturile funciare;

33. invită Comisia să evalueze mai bine impactul asistenței pentru dezvoltare acordate de UE asupra dezvoltării sustenabile din sectorul industriilor extractive, pentru a asigura utilizarea eficace și responsabilă a resurselor financiare ale UE;

34. invită Comisia să integreze considerațiile privind dezvoltarea sustenabilă și cooperarea pentru dezvoltare în toate acordurile comerciale și de investiții ale UE cu țările în curs de dezvoltare, prin includerea unor dispoziții care să asigure respectarea drepturilor omului, protecția mediului și distribuirea echitabilă a veniturilor din industriile extractive;

°
° °

35. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.